

Jacobus houdt Lonneker in de gaten

Arnold Fortuin

Sinds vijftien jaar houdt Jacobus de Meerdere Lonneker in de gaten. Hij staat er, hoog in de westgevel. Op vrijdag – Lonneker houdt van traditie – ruikt hij de gebakken vis en zoute haring. Op alle andere dagen overheersen uitlaatgassen. Maar daar trekt hij zich weinig van aan, al verkleurt zijn goed gebeitste houten jas wel wat.

Zijn ze in Oldenzaal trots op hun Plechelmus, Lonneker is ondenkbaar zonder Jacobus. Dat is andere koek dan bij de burens in Enschede. Daar heet de patroonheilige al eeuwen Jacobus, maar die mag sinds de Reformatie niet meer in het stadswapen.

Hans Gieskes uit Boekelo, die begin juli zijn kersvers gehakt houten beeld van de Oldenzaalse patroonheilige aan het kerkbestuur van de basiliek aanbood, was ook de maker van het zo'n 1,30 meter hoge houten beeld van Jacobus de Meerdere in de gevel van de Lonneker kerk. De beide heiligen lijken dus een beetje op elkaar, zoals zij van Lonneker en die van Oldenzaal ook iets met elkaar gemeen hebben. Katholiek gebleven ondanks de striemende hervorming en het jarenlange (schuil)kerken in boerschuren en dat soort onderdak. Beide beelden weerspiegelen de geest van het kerkvolk. Het zijn monumenten van vriendelijkheid en gemoedelijkheid. Gieskes, jarenlang tandarts in Enschede en nog meer jaren (minstens zestig) beeldhouwer, kent ze, de Löncker leu en de Boeskeul. Die houden niet van poeha. De vakman houdt ook daar rekening mee. Verwonderlijk is wel dat ze in Lonneker zo lang op hun Jacobus hebben moeten wachten. De kerk die er nu staat werd in 1911 ingewijd. Pastoor Kleinschmit, eens pauselijk soldaat, kwam in 1904 in een bouwval van een kerkje terecht

Foto: Leo Mettemich

en dat was hem de eer te na. Geld voor een nieuwe kerk was er niet, maar wel grond. Er kwam een kerk. Met kunstwerken zoals beelden van de volksheilige Gerardus Majella en van St. Odilia die de bouwpastoor van diens bijna-blindheid had afgeholpen. Er kwamen muurschilderingen, gebrandschilderde ramen en zelfs, hoog in de gevel, een Heilig Hart-beeld. Maar geen Jacobus. Totdat het stenen of gipsen Hartbeeld een jaar of wat geleden in brokstukken naar beneden tuimelde. In de lente van 1989 vroeg het kerkbestuur Hans Gieskes het beeld van het Heilig Hart te vervangen door een houten beeld van Jacobus. In de zomer en de herfst van dat jaar beeldhouwde Gieskes zijn Jacobus. In november stond de patroonheilige op zijn definitieve plaats.